

Forslag

til

Lov om avancestop og prisdæmpende aftaler.

Fremsat den 3. december 1974 af *handelsministeren*.

Kapitel I.

Avancestop.

§ 1. Virksomheder inden for industri, håndværk og handel må ved slag her i landet af varer hverken beregne højere procentvis eller absolut bruttoavance pr. vareenhed end den umiddelbart før den 3. december 1974 sædvanligt beregnede for samme eller tilsvarende varer.

Stk. 2. Ved bruttoavance i stk. 1 forstås for industri- og håndværksvirksomheder forskellen mellem salgspris og direkte udgifter til råvarer og hjælpematerialer samt direkte arbejds løn og for importører, grossister og detaillister forskellen mellem salgspris og indkøbspris med tillæg af sædvanlige hjemtagelsesomkostninger.

Stk. 3. Uanset bestemmelserne i stk. 1 og 2 vil virksomhederne kunne forhøje bruttoavancerne med de beløb, som er nødvendige til dækning af dyrtidsportioner, som afholdes af virksomhederne, samt de heraf følgende forhøjelser af ferie- og søgnehelldagsbetaling. Virksomhederne kan endvidere forhøje bruttoavancerne med de omkostningsforøgelser, som følger af bortfaldet af tilskud efter lov om omkostningsdæmpende ydelser, og som følger af de lønforhøjelser, som fremkommer som følge af den overenskomstmæssige arbejdstidsforkortelse pr. 1. december 1974.

Stk. 4. For tjeneste- og transportydelser finder bestemmelserne i stk. 1-3 tilsvarende anvendelse.

§ 2. Ved fastsættelse af den salgspris, som for industri- og håndværksvirksomheder ind-

går i beregningen efter § 1, stk. 2, må der ikke indregnes højere direkte arbejds løn end den pr. 3. december 1974 udbetalte med tillæg af dyrtidsportioner, som afholdes af virksomhederne, samt de heraf følgende forhøjelser af ferie- og søgnehelldagsbetaling. Virksomhederne kan endvidere i den nævnte salgspris indregne de omkostningsforøgelser, som følger af bortfaldet af tilskud efter lov om omkostningsdæmpende ydelser, og som følger af de lønforhøjelser, som fremkommer ved den overenskomstmæssige arbejdstidsforkortelse pr. 1. december 1974.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1 og 2 finder også anvendelse ved offentlige og koncessionerede virksomheders salg af varer og levering af transport- og tjenesteydelser.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke priser og takster m.v. fastsat ved lov eller godkendt af folketingets finansudvalg.

§ 4. Virksomheder inden for industri, håndværk og handel, som den 3. december 1974 for slag her i landet har fastsat eller tilkendegivet priser eller avancer ved videresalg i efterfølgende omsætningsled, må ikke forhøje de i videresalgspriserne indregnede bruttoavancer eller de tilkendegivne bruttoavancer.

§ 5. Tilsyn med overholdelsen af §§ 1-4 udøves af monopoltilsynet.

Stk. 2. Monopoltilsynet kan i særlige tilfælde undtage fra bestemmelserne i §§ 1-4.

§ 6. Virksomheder, som er omfattet af loven, skal kunne dokumentere grundlaget

for deres bruttoavanceberegning, samt de den 2. december 1974 gældende bruttoavancer. I modsat fald kan monopoltilsynet kræve bruttoavancerne nedsat til beløb, som efter monopoltilsynets skøn må anses for normale på det pågældende tidspunkt.

§ 7. Med hensyn til monopoltilsynets be-
føjelser til at kræve oplysninger m. v. og med
hensyn til klage over tilsynets afgørelse fin-
der reglerne i § 15, jfr. § 20, og i § 18 i lov
om tilsyn med monopoler og konkurrence-
begrænsninger tilsvarende anvendelse.

§ 8. Såfremt en afgørelse i en verserende
sag for monopolankenævnet indebærer æn-
dring af de umiddelbart før den 3. december
1974 beregnede bruttoavancer, kan de af
ankenævnet fastsætte bruttoavancer lægges
til grund uanset bestemmelserne i denne lov.

Kapitel II.

Prisdæmpende aftaler.

§ 9. Såfremt væsentlige samfundsmæssige
hensyn, herunder til dansk erhvervslivs kon-
kurrenceevne eller beskæftigelsen, efter han-
delsministerens skøn gør det påkrævet, kan
han undtage vare- og ydelsesområder fra
lovens bestemmelser.

Stk. 2. Handelsministeren kan gøre det til
en betingelse for undtagelsen, at der med
vedkommende organisationer opnås en aftale
om anvendelse af normer for pris- eller
avancefastsættelsen på det vare- eller ydel-
sesområde, som undtages fra loven.

§ 10. Monopoltilsynets direktorat fører
tilsyn med pris- og avanceudviklingen på de
områder, som af handelsministeren efter § 9
er undtaget fra loven, og kan i denne for-
bindelse kræve meddelt alle oplysninger,
som skønnes nødvendige for denne virk-
somhed.

§ 11. På de områder, hvor der er indgået
aftale efter § 9, stk. 2, ophæves monopol-

tilsynets adgang til at give forskrifter efter
kapitel III i lov nr. 59 af 15. februar 1974
om priser og avancer.

Stk. 2. Indgåelse af en aftale efter § 9,
stk. 2, medfører, at reglerne i lovens kapitel I
ikke finder anvendelse på det område, som
aftalen dækker.

Kapitel III.

Straffebestemmelser.

§ 12. Med bøde eller hæfte straffes den,
der

- 1) overtræder § 1, stk. 1 og 4, § 3, stk. 1,
og § 4,
- 2) undlader at meddele oplysninger, som
afkræves ham efter § 10.

Stk. 2. Den, som i forhold, der er omfattet
af loven, meddeler monopoltilsynet urigtige
eller vildledende oplysninger eller fortier for-
hold af betydning for den pågældende sags
afgørelse, straffes med bøde eller hæfte, med-
mindre strengere straf er forskyldt efter
borgerlig straffelov.

Stk. 3. Er en overtrædelse begået af et
aktieselskab, anpartsselskab, andelsselskab
eller lignende, kan bødeansvar pålægges
virksomheden som sådan.

Stk. 4. Ved behandlingen af sager i hen-
hold til denne paragraf anvendes reglerne
i lov om rettens pleje, kapitel 69, i samme
omfang som i sager, der påtales af statsad-
vokaten.

Kapitel IV.

Ikrafttrædelsesbestemmelser.

§ 13. Lovforslaget kan stadfæstes straks
efter vedtagelsen.

§ 14. Loven træder i kraft ved bekendt-
gørelse i Lovtidende og bortfalder den 1.
januar 1976.

§ 15. Loven gælder ikke for Færøerne og
Grønland.

F. t. l. vedr. prisdæmpende aftaler.

Bemærkninger til lovforslaget.

Regeringen finder det påkrævet, at det indgreb, der sker på overenskomstområdet og dyrtidsreguleringsområdet, modsvares af indgreb med sigte på at stabilisere pris- og avanceudviklingen i erhvervslivet både for produktion, handel og tjenesteydelser, herunder liberale erhverv. Et avancestop inden for disse erhvervsområder findes bedst at kunne tjene dette formål. Regeringen må lægge vægt på gennem indgreb i advancedannelsen at bidrage til fremme af den økonomiske stabilisering.

Regeringen er samtidig opmærksom på, at et bruttoavancestop som en generel foranstaltning i den foreliggende situation kan få uheldige virkninger for konkurrencen og hermed for beskæftigelsen inden for de berørte erhverv. Den i lovforslaget indeholdte mulighed for handelsministeren til at undtage vare- og ydelsesområder fra lovens bestemmelser og til eventuelt at betinge en sådan undtagelse af, at der indgås en aftale om anvendelse af normer for pris- og avancefastsættelsen, tager sigte på at afbøde denne risiko ved på betydende områder at få den stift virkende regulering erstattet af mere smidigt virkende indgreb. Det vil herved blive muligt at tage hensyn til de pågældende erhvervsområders særlige situation.

Til § 1.

Hovedbestemmelsen i denne paragraf er, at virksomheder, herunder andelsforetagender (f. eks. andelsslagerier og mejerier m. v.) inden for industri, handel og håndværk ikke må beregne højere bruttoavancer end umiddelbart før den 3. december 1974.

Baggrunden for bestemmelsen i stk. 3 er, at det er fundet rimeligt at tillade virksomhederne i bruttoavancerne at indregne omkostningsstigninger som følge af lønstigninger, som de er overenskomstmæssigt forpligtet til at afholde.

Ved bestemmelsen i stk. 4 inddrages transportydelse og tjenesteydelser, herunder liberale erhverv under loven. Loven omfatter således tjenesteydelser, der præsteres af selvstændige erhvervsdrivende og ikke som led i et ansættelsesforhold.

Til § 2.

Bestemmelsen i denne paragraf tilgodeser de samme hensyn som nævnt ovenfor under bemærkningerne til § 1, stk. 3.

Til § 3.

Bestemmelsen i denne paragraf, som indebærer, at offentlige ydelser inddrages under avancestopet,

er fundet nødvendig under hensyn til de offentlige ydelsers store betydning for omkostningsdannelsen og prisudviklingen.

Til § 4.

Bestemmelsen i denne paragraf udstrækker området for bruttoavancestopet til også at kunne anvendes på videresalgspriser eller -avancer, som fastsættes af tidligere led i omsætningen. Sådan prisfastsættelse — bruttopriser — har fundet betydelig udbredelse inden for forskellige vare- og brancherområder, og de således fastsatte priser følges i betydeligt omfang af detailhandelen. Såfremt de i bruttopriserne indeholdte avancer kunne fastsættes frit, ville der bestå risiko for, at den enkelte handlende ved at følge disse avancer, som ikke tager hensyn til hans individuelle omkostningsforhold, ville komme til at overtræde avancestoploven, og det er derfor fundet rimeligt også at gribe ind over for sådanne vejledende priser og avancer.

Til § 5.

Ved den dispensationshjemmel, som er indføjet i stk. 2, er der givet monopoltilsynet mulighed for at afbøde urimelige virkninger af avancestopet. Ved denne bestemmelse er tillige tænkt på områder, hvor lovforslagets bestemmelser under hensyn til varens eller ydelsens karakter vanskeligt kan praktiseres, f. eks. hvor priserne fremkommer ved auktion eller licitation. Endvidere kan nævnes omsætning af kunst og antikviteter.

Til § 6.

Denne bestemmelse er sammenfaldende med bestemmelser i tidligere prislovgivning og er nødvendig for at give monopoltilsynet rimelige muligheder for at udøve en effektiv kontrol.

Til § 9.

Bestemmelsen giver handelsministeren mulighed for at undtage fra loven, når de nævnte, væsentlige, samfundsmæssige hensyn gør det påkrævet, at der tilvejebringes en mere fleksibel ordning end et avancestop. Efter stk. 2 kan handelsministeren gøre en sådan undtagelse betinget af, at der træffes aftale med erhvervsorganisationer om anvendelse af normer for pris- eller avancefastsættelsen, og det forudsættes, at det normalt gøres til en betingelse for en undtagelse, at en sådan aftale indgås. Sådanne aftaler, der vil være af en mere generel karakter, vil kun kunne indgås for større vare- eller ydelsesområder.

Der må ud fra foreliggende oplysninger om omkostningsudvikling og avancestruktur på de enkelte områder og ud fra en vurdering af omfanget af råvarepriser, lønninger m.v. søges fastlagt normer for pris- og avanceudviklingen på vigtige erhvervsområder såvel inden for produktion og omsætning som på tjenesteydelsesområdet.

Ifølge sagens natur vil sådanne aftaler indgået mellem ministeren og en organisation på medlemmernes vegne ikke umiddelbart kunne binde de enkelte medlemsvirksomheder. Det må forudsættes, at vedkommende organisationer gennem deres valgte ledelser ved passende foranstaltninger på loyal måde sikrer medlemsvirksomhedernes indforståelse med de aftalte retningslinier og idet hele søger de indgåede aftaler opfyldt i videst muligt omfang.

Såfremt indgåede aftaler ikke overholdes i rimeligt omfang, er betingelsen for den meddelte undtagelse fra loven ikke opfyldt, og ministeren vil derfor kunne tilbagekalde den meddelte undtagelse i sådanne tilfælde.

Regeringen finder det rigtigt, at sådanne aftaler søges indgået ved forhandling mellem de pågældende organisationer og handelsministeren for herigennem at understrege aftalernes placering som en integrerende del af den af regeringen tilsigtede bredere anlagte indkomspolitik.

Til § 10.

Afgørelser efter kapitel II træffes af handelsministeren, men det er ved denne bestemmelse pålagt

monopoltilsynets direktorat at føre tilsyn med pris- og avanceudviklingen på de områder, som er undtaget fra avancestoploven. Det forudsættes, at monopoltilsynets direktorat løbende holder handelsministeren underrettet om pris- og avanceudviklingen på disse områder for derved at give ministeren et grundlag for de afgørelser, som han skal træffe i henhold til dette kapitel.

Til § 11.

I denne bestemmelse fastsættes det, at monopoltilsynets beføjelser til at iværksætte direkte prisindgreb efter pris- og avanceloven suspenderes på de områder, hvor der af handelsministeren er truffet aftale som nævnt i forslaget § 9, stk. 2. De af ministeren ud fra samfundsøkonomiske hensyn trufne aftaler om generelle retningslinier for pris- og avanceberegningen vil erstatte de indgreb, som er mulige efter pris- og avanceloven, idet indgreb på de enkelte dele af det større område, som er omfattet af en generel aftale, vanskeligt vil kunne forenes med en sådan aftale.

På de områder, som ikke er omfattet af en aftale, kan monopoltilsynet derimod fortsat udøve sine beføjelser til efter pris- og avancelovens § 6 at fastsætte højestepriser m.v. og nedsætte urimelige priser og avancer.

Bestemmelsen i stk. 2 indebærer, at monopoltilsynet heller ikke efter bestemmelserne i avancestoploven kan træffe afgørelser på et område, som er omfattet af en aftale.